

A

S: punt per punt

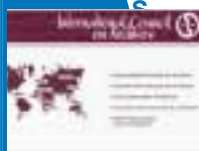
EL PATRONAT DE L'ARXIU DE SALAMANCA REBUTJA TRASLLADAR A CATALUNYA ELS FONTS CONFISCATS DURANT LA GUERRA CIVIL

La comissió tècnica del Patronat del *Archivo General de la Guerra Civil Española* del Ministeri de Cultura ha denegat el passat mes de juliol tornar a la Generalitat de Catalunya la documentació confiscada per les tropes franquistes en finalitzar la contesa, i que l'Arxiu de Salamanca alberga des d'aleshores. Una decisió argumentada en el principi d'unitat de l'arxiu, i que després de tres mesos de negociacions, es va mostrar definitiva. La resolució ha estat seguida de nombroses reaccions de rebuig i indignació, com la de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Segons els arxivers, i seguint els principis arxivístics internacionals, la documentació "pertany a l'organisme que l'ha creada, en compliment del principi de provenença i el respecte a l'ordre original".

LA CILLA DEL CABILDO HARÀ LAS VECES DE ARCHIVO DE INDIAS A PARTIR DE AGOSTO

Las obras en el edificio de la calle Santo Tomás se recepcionarán la próxima semana, lo cual permitirá seguir la remodelación de la Casa Lonja, como parte del proyecto de ampliación que el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MEC) viene acometiendo, desde el verano de 2000, en el Archivo General de Indias. Tras la recepción de las obras se procederá "al traslado de los equipos informáticos y a su puesta en servicio". Según los cálculos estimados, la Cilla podría abrir al público desde el primero de agosto, lo que conllevará el cierre definitivo de Indias, en algunas de cuyas zonas ya se han acometido unos trabajos que se hallan, ahora, a la espera de esta coyuntura para encarar un largo proceso que no concluirá antes de septiembre de 2003. Así pues, la Cilla suplirá durante este lapso a Indias. Se trata de un edificio con una superficie útil aproximada de 1.700 metros cuadrados que, al parecer, ya acoge hasta 18.000 legajos de los 43.000 que conforman el tesoro documental del archivo. La elección de estos fondos responde a aquéllos que concentran el mayor número de peticiones de los investigadores, como la Sección de Gobierno al completo, donde se incluyen las audiencias territoriales. En la Cilla se habilitará una sala de investigación donde se podrán consultar dichos legajos más los casi 5.000 que, digitalizados, se podrán recuperar vía soporte informático.

ARXIVERS SOLIDARIS

web, International Council of Archives
www.ica.org

Arxivers Solidaris és un programa de la Secció d'Associacions Professionals del Consell Internacional d'Arxius (ICA) que es proposa coordinar els esforços de la comunitat internacional d'arxius per realitzar projectes d'ajuda a l'estranger a la recerca d'eines i experiències per a les comunitats en vies de desenvolupament i comunitats en transició. Es tracta de compartir informació diversa i facilitar tots aquells projectes internacionals destinats al desenvolupament i la cooperació que siguin sensibles, pràctics i ben intencionats, i iniciar així projectes internacionals de desenvolupament i cooperació.

Com a norma general, els projectes han de permetre treballar amb col·laboradors per a compartir informació professional, enviar experts per a proporcionar formació i educació, així com proporcionar i/o materials per a realitzar projectes arxivístics

El grup de treball del CIA/ICA per al desenvolupament del Projecte Arxivers Solidaris responsable d'Arxivers Solidaris està actualment recollint informació sobre quins projectes arxivístics de caràcter internacional existeixen en l'actualitat o han existit. En aqueix sentit, per a qualsevol informació i/o aportació cal escriure a: Nancy Marelli Marelli nmarelli@alcor.concordia.ca, tot aportant: -nom del programa/projecte, -grup o individu patrocinador del programa/projecte, -data del programa/projecte, breu descripció, persona de contacte del programa/projecte, nom, adreça, telèfon i fax.

BARCELONA FEM MEMÒRIA. Una campanya destinada a recuperar informació sobre la ciutat.

www.bcn.es/arxiu

L'Ajuntament de Barcelona compta amb un riquíssim patrimoni documental, més de 24.000 metres lineals de documents de conservació permanent, albergats en els centres que integren l'Arxiu Municipal de Barcelona, és a dir: l'Arxiu Històric de la Ciutat, l'Arxiu Municipal Administratiu i la xarxa d'Arxius Municipals de Districte. Aquest ric i divers patrimoni és fruit d'una doble procedència: d'una banda, de la constant sedimentació dels documents generats d'ençà de la constitució del govern municipal de Barcelona l'any 1249, i d'altra, de l'aportació voluntària de ciutadans i entitats mitjançant el dipòsit dels seus arxius i que han permès, per tant, que el patrimoni documental enclouï, no només la que podríem denominar història institucional, sinó també totes aquelles informacions que permeten redescobrir aspectes concrets i quotidians de la vida de la ciutat.

Val a dir que aquest valuós capital informatiu ha estat utilitzat de manera creixent per la pròpia administració i pels ciutadans amb finalitats administratives, informatives i culturals o de recerca retrospectiva, de manera que l'any 2000, només la consulta externa ja va assolir en el conjunt dels arxius la xifra de 45.000 usuaris i les 140.000 consultes. Cal tenir present que l'Arxiu aplega una gran varietat de tipologies de documents, cadascun dels quals presenta problemàtiques de tractament i de conservació específiques. Ens referim als documents en imatge (sobretot fotografies, però també vídeos, pel·lícules, postals), documents gràfics (mapes, plànols, gravats, dibuixos), documents sonors (gravacions, història oral), documents textuais (des dels antics pergamins fins als més recents expedients) i tota la denominada documentació hemerogràfica (revistes i diaris, fonamentalment).

Quant als suports de la documentació, la problemàtica és també molt desigual. Conviven documents d'una durada gairebé eterna (pergamins) amb documents generats en suports creixentment efímers -fotografia en color, vídeos, suports magnètics, determinades modalitats de microfilms- de manera que cada vegada urgeix més fomentar una cultura de la preservació per tal de garantir la conservació de la memòria escrita de la ciutat. Ens trobem, doncs, en un marc caracteritzat per un extraordinari volum documental consolidat, amb uns suports cada vegada menys durables i amb un exercici ciutadà, cada volta major, del dret a accedir a la informació guardada per les administracions públiques, en aplicació dels principis constitucionals de publicitat, transparència administrativa i participació ciutadana. En aquest sentit, es torna cada vegada més necessari intensificar les mesures de prevenció i restauració, sobretot en aquells documents el suport dels quals és molt feble i que requereixen d'una actuació que en garanteixi la seva perdurabilitat. Igualment, també es fa necessari produir-ne còpies digitalitzades per tal d'afavorir-hi l'accés d'un ventall d'usuaris cada vegada més nombros i més plural en els seus interessos. La solució consisteix a augmentar cada cop més la consulta remota i, sobretot, evitar la manipulació d'uns documents sovint únics i irrepetibles. Cal tenir present que alguns documents, per la seva especial composició fisicoquímica tendeixen a degradar-se de manera irreversible: pensem, a tall d'exemple, en aquells documents dels segles XVI i XVII en què s'utilitzaren tintes ferrogàliques o en la mateixa premsa -sobretot la generada a la postguerra- impresa sobre un paper àcid i fràgil. En aquests casos, la restauració i la desacidificació esdevenen uns elements d'intervenció costosos, però imprescindibles.

Paral·lelament, la consolidació del concepte de documentació pública, la valorització de la informació i la superació dels mètodes tradicionals d'accés han portat a l'Ajuntament de Barcelona, en sintonia amb els desafiaments derivats de la nova societat del coneixement, a dur a terme en els darrers anys una actuació que posa l'èmfasi en els dos elements bàsics d'una política arxivística moderna i responsable: garantir la perdurabilitat d'un patrimoni que constitueix la memòria històrica de la ciutat i assegurar-ne la seva difusió mitjançant el recurs a les tecnologies de la informació i la comunicació.

En síntesi, la restauració i la digitalització esdevenen les dues cares d'una mateixa moneda: garantir de manera harmònica la preservació i l'accés ciutadà a les fonts històriques i jurídiques de la ciutat. És, doncs, en aquest context que cal inscriure la campanya *Barcelona fem memòria* que s'ha començat a impulsar des de l'Arxiu Municipal de Barcelona. En definitiva es tracta de reforçar l'actuació municipal empresa de fa anys en aquest àmbit mitjançant la implicació de la societat civil, i sobretot d'aquelles entitats, empreses i ciutadans sensibles a la necessitat d'organitzar, preservar i difondre un llegat documental, element cabdal en la conformació de la identitat i la recuperació de la memòria col·lectiva.

Amb el suport decisiu de l'Institut del Paisatge Urbà i de Barcelona Espònsor, s'han obert dues línies d'actuació encaminades a implicar-hi el món de les empreses i els ciutadans interessats en la història de la ciutat, aquests darrers en el marc del programa denominat "*Amics de l'Arxiu Municipal*", d'acord amb els díptics que s'adjunten. És, per tant, una campanya que vol relligar dos discursos que sovint poden semblar llunyans: el foment del coneixement de la ciutat i l'aposta sensata i decidida per les tecnologies de la informació i la comunicació. Aquesta actuació, en darrer terme, té ben present el fet que estudiants i ciutadans

encuriosits per la història són els usuaris emergents i que l'augment en la consulta dels documents s'ha de correspondre amb la possibilitat a mitjà termini de propiciar-ne l'accés en el marc d'un arxiu virtual. En darrer terme, entenc que la voluntat de la campanya -preservar els documents i facilitar-hi l'accés- pot quedar ben explicitada mitjançant les paraules de dues personalitats ben distintes, però que expressen de manera molt clara una idea força coincident en allò més essencial. Es tracta del polític britànic Winston Churchill i el poeta català Salvador Espriu. El primer va expressar de manera precisa aquesta necessitat de retrobar les arrels: "Una nació que oblida el seu passat no té futur". I al seu torn, Salvador Espriu fou també clar i contundent: "Qui perd els orígens, perd la identitat". Desitgem que aquesta campanya actui doncs en la perspectiva d'enfortir la identitat barcelonina i de promoure l'estima i el coneixement del seu passat per part de tots aquells que l'han triada com a espai per viure-hi.

L'ARXIU MUNICIPAL D'ELX OBRI UNA SECCIÓ DE MÚSICA LOCAL AMB DEU MIL PARTITURES

Entre els fons de la nova secció destaquen les transcripcions de mestres de Capella, la col·lecció de Pepico Vaello -6.000 partitures relacionades amb la música popular d'Elx- així com les composicions polifòniques i per a orgue d'Antonio Hernández, qui va ser mestre de la Capella del Misteri i ha donat a l'Arxiu 3.500 partitures, sobretot de música polifònica i orgue.

La Biblioteca Central d'Elx és, ara per ara, l'únic centre valencià que compta amb una secció similar, tal com indica Rafael Navarro, director del centre. Una iniciativa que permetrà posar a l'accés dels ciutadans milers de partitures que constitueixen la seua cultura musical. Un projecte que, segons indiquen els responsables, ja està rebent una resposta positiva, ja que la gent consulta els fons des del primer dia. En aquest sentit, i de cara a un futur, l'Arxiu Municipal espera -amb col·laboració de l'Institut Municipal de Cultura- poder anar recopilant i transcrivint l'obra del músic Matías Navarro, del segle XVIII, que actualment es troba a la Catedral d'Orihuela.

